

Alla SVT:s ärenden friades vid nämndens sista möte för i år!

- Lilla Aktuellt – pedagogisk förenkling okej
- Aktuellt – kommentar om budgetproposition friades
- Rapport – felaktig illustration rättades och friades
- Bil- och båttokig – logga på tröja inte otillbörlig
- SVT Nyheter Väst – avsaknad av heltäckande beskrivning bröt inte mot reglerna

Granskningsnämndens tog upp fem SVT-ärenden vid sitt sista möte för i år och samtliga friades. Fyra ärenden berörde kraven på opartiskhet och/eller saklighet och ett gällde otillbörligt gynnande av kommersiellt intresse.

FRIAT: *Lilla Aktuellt*, SVT Barnkanalen, 2015-09-10, inslag om Syrien; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr: 15/02323.

Inslaget handlade om människor på flykt och ingick i det tema som under perioden uppmärksammades på olika sätt i SVT. En del av inslaget sändes från en där statsminister och flera statsråd presenterat en plan för att kunna ta emot en växande ström av flyktingar från områdena i och omkring Syrien. Därefter berättade programledaren att *Lilla Aktuellt* hade startat en särskild chatt, där en reporter skulle svara på tittarnas frågor kring flyktingsituationen. Som exempel visades frågan "varför flyr människor just nu?" på en skylt och i ett bandat inslag svarade reportern kortfattat samtidigt som kartor och nyhetsbilder visades. Nästa fråga löd "varför är det krig i Syrien?" och reportern svarade följande.

"Jo, för Syrien har länge varit en diktatur. Alltså, människorna där får inte vara med och bestämma. Så när folket ville ha demokrati svarade regeringen med våld, och det blev krig. Nu är det flera olika grupper som kallas för rebeller som krigar mot diktatorn Bashar al-Assad, men också mot varandra. En annan grupp som också gett sig in i kriget är IS. De är väldigt våldsamma och krigar mot både regeringen och rebellerna. Ingen av de här grupperna är tillräckligt stark för att vinna. Och under tiden fortsätter kriget."

Inslaget anmäldes av 19 personer som var kritiska mot inslagets beskrivning av krigets orsaker och bland annat ansåg att Syriens president felaktigt framställdes som en diktator utan folklig förankring.

SVT skrev i sitt yttrande att företaget kan ha förståelse för att personer med djupare insikter och kanske egna erfarenheter av förhållandena i Syrien anser att beskrivningen i inslaget var väl förenklad och inte visade alla nyanser i den mycket komplicerade situationen. Det framgår dock av flera källor att Syrien beskrivs som en diktatur (bland annat i Utrikespolitiska institutets landguide) och SVT framhöll att det i nyheter med barn som målgrupp är nödvändigt att beskriva skeenden på ett förenklat sätt.

Granskningsnämnden konstaterade att *Lilla Aktuellt* är ett nyhetsprogram som vänder sig till barn, och att syftet med inslaget var att på ett pedagogiskt vis rapportera om en aktuell och komplicerad

konflikt. Nämnden höll med SVT om att "programformen kan motivera en viss förenkling i redovisningen av komplicerade förhållanden" och friade inslaget.

FRIAT: Aktuellt, SVT2, 2015-09-21, inslag om budgetproposition; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr: 15/02460.

Det aktuella nyhetsinslaget handlade om budgetpropositionen. Rapporteringen i Aktuellt om regeringens budget bestod av fyra olika delar. Först sändes ett inslag som redogjorde för innehållet i budgeten. Sedan följde en debatt i studion mellan finansministern Magdalena Andersson (S) och moderaternas finanspolitiska talesperson Ulf Kristersson. Efter den intervjuades SVT:s inrikespolitiska kommentator av programledare. Den fjärde delen var ett inslag med röster från andra partier om innehållet i budgeten.

Intervjun med SVT:s inrikespolitiska kommentator följde direkt efter debatten mellan finansministern Magdalena Andersson (S) och moderaternas finanspolitiska talesperson Ulf Kristersson och innehöll bl. a följande:

Programledaren:

- *Och jag vänder mig till Margit Silberstein, vår inrikespolitiska kommentator. Vad är ditt omedelbara intryck efter den här debatten?*

Kommentatorn:

- *Jag tycker att det var en ganska klar och tydlig debatt där man kan se att skiljelinjen mellan de två går just när det handlar om skatter, skattehöjningar. Ulf Kristersson är ju en rutinerad politiker, det märker man ju, och något mer lågmäld kanske än Anders Borg. Magdalena Andersson har inte varit med i hetluften så länge men hon har ju blivit väldigt varm i kläderna. Men jag tycker att där hon har ett problem, där man kan se Ulf Kristersson en poäng, att det är inte bara han som tycker att, eller som säger att skattehöjningar leder till färre jobb utan det är en ganska enig expertis och till och med i regeringens budget står det att skattehöjningar kan dämpa antalet timmar."*

En anmälare ansåg att den politiska kommentatorn tydligt bröt mot kravet på opartiskhet genom att budgetens innehåll behandlades ensidigt och att hon tog tydligt ställning i frågan om skatternas inverkan på sysselsättningen. Kommentatorn uppgav att en "ganska enig expertis" anser att högre skatter leder till färre jobb. Det finns enligt anmälaren ingen enig expertis kring detta och anmälaren menade att kommentatorns analys av budgeten var uppenbart partisk och vinklad till fördel för de borgerliga partiernas perspektiv.

SVT pekade i sitt yttrande bl. a på följande: i sändningstillståndet 8 § står det om nyhetsverksamheten i SVT bl. a att "SVT ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden...". I rollen som politisk kommentator i SVT är uppdraget att, mot bakgrund av gedigen kunskap, kommentera politiska händelser och skeenden. Rollen framgår tydligt för tittarna, både genom presentation och grafik. Kommentatorns uttalande som hänvisar till en "...ganska enig expertis..." byggde på analyser och bedömningar som gjorts av tunga instanser som exempelvis Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet och underlag från dessa instanser skickades med i yttrandet.

Granskningsnämnden konstaterar inledningsvis att kommentatorn är en sådan företrädare för SVT för vilken kraven på opartiskhet och saklighet gäller fullt ut. Mot bakgrund av vad som framgår av SVT:s yttrande kan nämnden inte finna att kommentatorns uttalanden gav en missvisande bild. Nämnden anser vidare att kommentatorns uttalanden i inslaget inte gick utöver vad som kan accepteras inom ramen för SVT:s gransknings- och kommentarsskyldighet. Inslaget strider därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

FRIAT: Rapport, SVT1, 2015-10-21, inslag om skolattacken i Trollhättan; fråga om en logga, saklighet. Dnr: 15/02912.

På morgonen den 23 oktober rapporterades om tragedin i Trollhättan i samtliga Rapportsändningar. I ett inslag beskrevs vad som ditintills framkommit om gärningsmannen. Bland annat sades att han inte var tidigare känd av polisen, att han inte hade någon anknytning till skolan där han begick attentatet och att hans Youtube-konto visade att han hade ett stort intresse för nazityskland. Samtidigt som detta berättades visades rörligt material från brottsplatsen och bilder som skulle illustrera gärningsmannens intressen, däribland bandet Rammstein. Bilden som skulle illustrera detta var en stillbild på Rammsteins logotyp som syntes i ca 1,5 sekund. Av misstag förklarades dock inte detta närmare utan speakern talade bl. a. om gärningsmannens intresse för nazityskland. Inslaget sändes kl. 6.30 och kl. 7.00. Därefter klipptes inslaget om för att få med nytt material och logotypen visades inte mer.

En anmälare ansåg att det kunde felaktigt kunde uppfattas så att bandet Rammstein stod för de värderingar som beskrevs samtidigt som deras logga syntes i bild och påpekade att bandets logotyp inte är en nazistisk symbol även om den liknar en sådan.

Efter att ha kontrollerat anmälares uppgifter beriktigades publiceringen den 28 oktober, kl. 6.30 och kl. 7.00, enligt följande: ”*Och så en rättelse. I fredagens sändningar visades metalbandet Rammsteins logga felaktigt i ett sammanhang som kunde uppfattas som att bandet har nazisympatier. SVT beklagar bildpubliceringen.*”

I sitt beslut konstaterar Granskningsnämnden att logotypen med örnen tillhör musikgruppen Rammstein. Nämnden konstaterar att logotypen felaktigt framstod som en nazistisk symbol i inslaget. Nämnden anser dock att SVT, genom den rättelse som sändes i *Rapport* den 28 oktober, har följt bestämmelsen om beriktigande och anser att inslaget den 23 oktober därmed inte strider mot kravet på saklighet.

FRIAT: Bil- och båttokig, SVT1, 2015-08-06, inslag om en stridsbåt. Dnr: 15/01980.

I ett inslag i Bil & båttokig hade en återkommande medverkande, Mikael Persbrandt, på sig en pikétröja med en mindre logga på bröstet. Inslaget anmäldes av en person som ansåg att detta utgjorde ett otillbörligt gynnande av kommersiellt intresse.

Under 2015 har Mikael Persbrandt tillkommit som extern medverkande som s.k. sidekick till programledaren Bobo Ericzén i vissa inslag där han provkör, testar och ger kommentarer utifrån sin stora passion och kunskap om motorer.

Det aktuella programmet bestod av två inslag om segelbåtar och ett inslag om en stridsbåt. I inslaget om stridsbåten fick Mikael Persbrandt prova att köra stridsbåten och berättar hur han upplevde det.

I sitt yttrande anförde SVT bl. a. att den aktuella logotypen på den medverkandes tröja var liten, inte förekom i närbild och inte bestod av något läsbart företagsnamn. Oftast var tyget skrynkligt eller bildvinkeln sådan att hela logotypen inte syntes. Det förekom ingen fokusering på logotypen. Programmet var 29 minuter långt och logotypen kunde, enligt SVT, urskiljas i ca 1 min och 25 sekunder. SVT ansåg att detta kunde jämföras med andra liknande exponeringar av varumärken i program som friats av nämnden och hävdade att loggan i detta fall sammanfattningsvis inte innebar ett otillbörligt gynnande.

Granskningsnämnden bedömde att den aktuella logotypen inte framhävdes på ett sätt som framstod som otillbörligt. Nämnden lägger vid sin bedömning vikt vid logotypens storlek och det förhållandet att det inte förekom någon särskild fokusering på den. Nämnden anser därför att inslaget inte strider mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen och friar inslaget.

FRIAT: SVT Nyheter Väst, SVT1, 2015-09-16, kl. 18.30 och 19.55, inslag om nya fiskeregler; fråga om opartiskhet och saklighet. Dnr: 15/02566.

Inslagen i SVT Nyheter Väst handlade om nya fiskeregler som eventuellt ska införas och vilka konsekvenserna kan komma att bli. Bland de intervjuade fanns en företrädare för Hallandsfiskarnas producentorganisation samt en socialdemokratisk talesperson i fiskefrågor.

En anmälare ansåg att inslagen var allt annat än korrekta, sakliga och opartiska. Vidare att talespersonen fick förmedla rena lögner samt att reporterns avslutande uttalande om att riksdagen ska besluta om vem som ska äga fisken i havet var direkt felaktig.

I sitt yttrande skrev SVT att redaktionen gjort en omfattande research mot bakgrund av talespersonens uttalande och att bilden redaktionen fick var samstämmig. SVT gav anmälaren rätt i sin invändning om vem som formellt beslutar i ägarskapsfrågan och menade att både bakgrunden till eventuellt nya fiskeregler och frågan om äganderätten förenklats i syfte att förklara ett komplicerat skeende.

Granskningsnämnden konstaterade att talespersonen i fiskefrågor var en tillfällig medverkande och fann inte att hans uttalanden stred mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden ansåg vidare att reporterns formulering av vem som ska äga fisken i haven var väl förenklad. Sett i sitt sammanhang var uttalandet dock inte så missvisande att det blev osakligt och därmed friade nämnden inslagen.